

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev2 751/06
13.07.2006. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Predraga Trifunovića, predsednika veća, Vesne Popović, Jasminke Stanojević, Mirjane Grubić i Milomira Nikolića, članova veća, u parnici tužilaca AA, BB i VV, koje zastupa punomoćnik AB, advokat, protiv tužene Državne zajednice SCG- Ministarstva odbrane VP GG, koga zastupa Odeljenje za imovinsko-pravne poslove, Odsek u Beogradu, radi isplate razlike zarade, vrednost spora 1.670.319,50 dinara, odlučujući o reviziji tužilaca izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Pančevu Gž.1. br. 1919/05 od 23.2.2006. godine, u sednici održanoj 13.7.2006. godine, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA SE kao neosnovana revizija tužilaca izjavljena protiv presude Okružnog suda u Pančevu Gž.1. br. 1919/05 od 23.2.2006. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Pančevu P.1. br. 1395/03 od 25.6.2004. godine usvojen je tužbeni zahtev tužilaca pa im je na ime razlike u zaradi počev od 2000. godine novembra, pa zaključno sa 31.12.2003. godine tužena obavezana da im isplati novčane sume bliže opisane u izreci.

Navedenom drugostepenom presudom usvojena je žalba tužene, preinačena je prvostepena presuda i tužbeni zahtev je odbijen kao neosnovan.

Protiv pravosnažne drugostepene presude tužioci su blagovremeno izjavili reviziju zbog pogrešne primene materijalnog prava.

Vrhovni sud je ispitao pobijanu presudu na osnovu člana 386. ranijeg ZPP, koji se primenjuje na osnovu člana 491. stav 4. novog ZPP ("Službeni glasnik RS" br. 125/04) pa je našao da je revizija neosnovana.

U postupku nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 354. stav 2. tačka 11. ZPP na koju Vrhovni sud pazi po službenoj dužnosti.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju sva tri tužioca su u službi kod Vojske SRJ, a kasnije Državne zajednice SCG, kao profesionalni vojnici. Smatraju da im je tužena nezakonito isplaćivala manje plate u periodu od 11.11.2000. godine do 11.11.2003. godine, i to za tužioca AA u iznosu od ukupno 672.655,70 dinara, za tužioca BB ukupno 410.580,70 dinara i za tužioca VV ukupno od 350.297,20 dinara. Ističu da im je nezakonito od strane organa Vojske SRJ, a kasnije Vojske Državne zajednice, isplaćena manja plata mesečno od priznate plate po osnovu Zakona o Vojsci i Uredbi o platama i drugim novčanim primanjima profesionalnih vojnika i civilnih lica u vojsci. Po stanovištu tužilaca ta razlika između isplaćenog i pripadajućeg iznosa rezultat je neusklađivanja rasta vrednosti boda sa neto zaradom u Republici Srbiji. Prvostepeni sud je izveo dokaz veštačenjem od strane veštaka finansijske struke koji je utvrdio da je u konkretnom slučaju tužiocima kao profesionalnim vojnicima (vojnicima po ugovoru) isplaćena plata manje od propisane iz člana 75. stav 1. Zakona o vojsci po kome položajna plata vojnika po ugovoru treba da iznosi 55-60% od prosečne plate po činu i položajne plate svih profesionalnih oficira.

Kod tako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud je smatrao da je tužena građansko-pravno odgovorna za štetu pa je tužbeni zahtev tužilaca usvojio u visini koji je utvrđen u skladu sa nalazom i mišljenjem veštaka finansijske struke.

Drugostepeni sud smatra da je na pravilno utvrđeno činjenično stanje nepravilno primenjeno materijalno pravo kada je tužbeni zahtev usvojen. On nalazi da nisu ispunjeni uslovi za građansko-pravnu odgovornost tužene jer nije povređen član 172. ZOO (ne postoji nepravilan i nezakonit rad). U konkretnom slučaju plate tužiocima su isplaćivane u skladu sa članom 52. Uredbe o platama i drugim novčanim primanjima profesionalnih vojnika i civilnih lica u Vojsci Srbije i Crne Gore, po koeficijentu odnosno vrednosti boda koji je utvrdio Ministar odbrane, a u okviru ukupnog iznosa novčanih sredstava koja su utvrđena saveznom budžetom.

Po stanovištu Vrhovnog suda, drugostepeni sud je pravilno preinačio prvostepenu presudu i odbio tužbeni zahtev jer u radnjama tužene nema nezakonitog ili nepravilnog rada organa da bi država bila odgovorna za naknadu štete po članu 172. ZOO.

Naime, pravo na zaradu je jedno od osnovnih prava zaposlenog iz radnog odnosa, pa i profesionalnog vojnika. To pravo ima svoj neposredni izvor u ugovoru o radu ili rešenju funkcionera kao pojedinačnim aktima. Plate pripadnika Vojske (oficira, podoficira, civilnih lica i profesionalnih vojnika) takođe se utvrđuju rešenjem kao

pojedinačnim aktom, čiju kontrolu vrši žalbeni drugostepeni organ i nadležni sud u upravnom sporu. Odluku o visini plate (rešenje) za pripadnike Vojske donosi starešina na osnovu člana 152. Zakona o Vojsci, a kontrola zakonitosti te odluke vrši se na osnovu člana 156. istog Zakona. Kriterijumi za određivanje plate (čin, položajna grupa, rezultati rada i drugo) određeni su Uredbom o platama i drugim novčanim primanjima profesionalnih vojnika i civilnih lica u Vojsci Jugoslavije ("Službeni list SRJ" br. 35/94, 42/94, 9/96, 1/2000, 2/2000 i 54/2002), Savezna Vlada u smislu člana 52. stav 1. Uredbe u vezi sa članom 75. i 137. Zakona o Vojsci određuje koeficijent za utvrđivanje ukupnog iznosa sredstava za plate profesionalnih vojnika i civilnih lica u Vojsci, a prema stavu 2. istog člana Savezni ministar odbrane u okviru ukupnih iznosa novčanih sredstava donosi odluku o vrednosti boda, odnosno koeficijenta za obračunavanje plata i drugih novčanih primanja. Prilikom određivanja koeficijenta za utvrđivanje ukupnog iznosa sredstava za plate Savezna Vlada je kao jedan od korisnika sredstava iz saveznog budžeta morala da poštuje Zakon o finansiranju SRJ ("Službeni list SRJ" br. 26/95 i 53/03 - član 25-29), po kome je između ostalog propisano da je za izvršenje saveznog budžeta odgovorna Vlada i da su organi i organizacije SRJ dužni da svoje predračune sredstava usklade sa iznosima sredstava utvrđenih u budžetu, te da su nosioci - korisnici sredstava iz saveznog budžeta mogu ostvarivati obaveze na teret tih sredstava u granicama budžeta raspoređenih sredstava za određene namene do kraja godine za koju je budžet donosi. Samo je Vlada ovlašćena da menja namenu i visinu sredstava raspoređenih u saveznom budžetu.

Imajući u vidu izloženo, odredba člana 75. Zakona o Vojsci ne predstavlja neposredan izvor prava za isplatu plate profesionalnih vojnika.

Naime, po toj odredbi ukupan iznos sredstava za plate profesionalnih vojnika utvrđuje se prema zvaničnom podatku i neto zaradi koja služi kao osnov za utvrđivanje zarada zaposlenih u republici članici na čijoj teritoriji je sedište Saveznog ministarstva za odbranu, objavljen u "Službenom glasniku" te republike, s tim da prosečna plata po činu i položaju profesionalnih oficira i oficira po ugovoru ne može biti manja od tri niti veća od pet neto zarada iz ovog stava. Upotrebljeni izrazi "ukupan iznos" i "utvrđuje se", ukazuju da citirana odredba ne predstavlja neposredan izvor prava za određivanje visine plate već je njen smisao da odredi visinu potrebne sume sredstava u budžetu po određenim parametrima. (rešenje Saveznog ustavnog suda IV U. br. 32/96 od 15. maja 1996. godine).

Prema tome, imajući u vidu nemogućnost neposredne primene člana 75. Zakona o Vojsci, činjenice da se plate profesionalnih vojnika utvrđuju pojedinačnim upravnim aktom, da se zakonitost tih akata i pravilnost obračuna ocenjuje u upravnom postupku pred nadležnim organom i eventualno u upravnom sporu, to isplata plata u skladu sa pravosnažnim pojedinačnim aktom ne predstavlja nepravilan i nezakonit rad državnog organa, da bi država kao pravo lice bila odgovorna za naknadu štete po članu 172. ZOO.

Neosnovani su revizijski navodi u kojima se ističe da je ministar odbrane nepravilno i nezakonito vršio svoju funkciju jer nije vršio usklađivanje koeficijenta za plate zaposlenih u Vojsci SCG, niti je drugostepeni sud cenio nespornu činjenicu rasta nivoa deviznih rezervi države, nenamensko korišćenjem vojnog dela budžeta za druge namene i ponašanje Savezne Vlade i Skupštine SRJ i Državne zajednice u pogledu kršenja obaveze donošenja završnog računa-budžeta i izmenu propisa o Vojsci odnosno usklađivanje finansijskih propisa sa pravima koja su utvrđena Zakonom o Vojsci. Kao što je navedeno izvor pojedinačne obaveze predstavlja rešenje nadležnog starešine i njegovu zakonitost ne može da ocenjuje redovan sud jer je propisan drugi pravni put (žalba u upravnom postupku i vođenje upravnog spora). Država bi bila odgovorna ako je nadležni organ bez zakonskog razloga uskratio isplatu u celini ili delimično ili vršio selekciju prilikom ispunjenja obaveza po rešenjima starešine ili na drugi način nepravilno ili nezakonito postupao u izvršenju pojedinačnih rešenja. Zato navodi u vezi propusta Saveznog parlamenta i Savezne Vlade i eventualno postojanje kolizije Zakona o Vojsci sa Zakonom o finansiranju SRJ, su u konkretnom slučaju bez uticaja na građansko-pravnu odgovornost države i presuđenje ove parnice.

Napominje se da pravni poredak kao skup pravnih normi između ostalog treba da predstavlja usklađen i logičan pravni sistem. Međutim, ako nije, država ne odgovara pojedincu, po osnovu pravila o građansko-pravnoj odgovornosti za naknadu štete jer takva odgovornost kod nas (a i u uporednom pravu) nije predviđena. Kolizija i međusobna neusklađenost norme razrešava se tumačenjem u njihovoj primeni, a ne institutom naknade štete.

Na osnovu člana 393. ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Predsednik veća - sudija

Predrag Trifunović, s.r.

Za tačnost otpravka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

SM